

**vlasti
vědné muzeum
jesenicka**

PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE ZŘÍZENÁ
A FINANCOVANÁ OLOMOUCKÝM KRAJEM

Plán Vlastivědného muzea Jesenicka, příspěvkové organizace, na rok 2020

Základní údaje

Vlastivědné muzeum Jesenicka, p. o., je příspěvkovou organizací Olomouckého kraje, sídlí na Zámeckém náměstí 120/1, Jeseník, 790 01.

Statutárním zástupcem je Mgr. Pavel Rušar, ředitel.

Vlastivědné muzeum Jesenicka bylo zřízeno na základě Zřizovací listiny vydané zřizovatelem – Olomouckým krajem – dne 17. 3. 2003.

Muzeum plní činnost muzea podle zákona 122/2000 Sb., v platném znění a podle dalších relevantních platných zákonů, vyhlášek a metodických pokynů Ministerstva kultury.

Organizace je právnickou osobou, vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese zodpovědnost z těchto vztahů vyplývající, je zapsána v obchodním rejstříku vedeném u Krajského soudu v Ostravě, oddíl Pr., vložka 725.

Vlastivědné muzeum Jesenicka, p. o., spravuje dvě hlavní zařízení – Vodní tvrz v Jeseníku (Zámecké náměstí 120/1) a Muzeum Vincenze Priessnitzze v areálu Priessnitzových léčebných lázní v Jeseníku Lázních (Priessnitzova 175). Dále pronajímá prostory v Javorníku a v Jeseníku (ul. Beskydská a na Zámeckém náměstí), a to pro účel depozitářů.

Obsah

Základní údaje.....	1
Obsah	2
Úvod.....	3
Prezentační a ediční činnost – přehled	8
Výstavy krátkodobé 2020 – Galerie ve Vodní tvrzi	8
Výstavy krátkodobé 2020 – Hlavní výstavní sál Vodní tvrže.....	9
Výstavy krátkodobé 2020 – Kulturní dům Javorník (výstavy realizované ve spolupráci Vlastivědného muzea Jesenicka a Městského kulturního střediska Javorník)	9
Výstavy krátkodobé 2019 – Rytířský sál	9
Výzkumná činnost.....	10
Sbírkotvorná činnost	12
Vzdělávací činnost.....	15
Exkurze	15
Přednášky – Vodní tvrz	16
Vlastivědné čtení.....	17
Pilotní vzdělávací projekty	18
Ostatní akce (již pilotované nebo s rolí vzdělávací pouze související)	18
Ostatní	20
Standardy	21

Úvod

Vlastivědné muzeum Jesenicka, p. o., bude v roce 2020 plnit všechny legislativou určené funkce v oblasti správy a ochrany sbírek muzejní povahy, bude je evidovat, odborně zpracovávat a zpřístupňovat veřejnosti formou výstav a expozic, skrze výsledky výzkumné činnosti, která bude spjatá se sbírkami nebo s prostředím, ze kterého pocházejí, ať už se jedná o prostředí přírodní nebo kulturní, v oblasti pořadatelství odborných konferencí, seminářů, koncertů a různých muzejních programů, dále v oblasti vzdělávací, a to zejména ve spolupráci se základními a středními školami z regionu, univerzitami a dalšími pracovišti, a v neposlední řadě pak v oblasti publikační.

Činnost v oblasti sbírek, výzkumu, vzdělávání, pořadatelství akcí a publikační činnosti bude vyvíjet instituce i v roce 2020 především v oborech, pro které to vyplývá ze zřizovací listiny, tedy historie, archeologie, botanika, zoologie a geologie, potažmo ale také kunsthistorie a geografie.

Plán pro rok 2020 navazuje na změny z let 2018 a 2019 týkající se posílení činnosti výzkumné (podle čl. 2, odst. 6 a 7 zřizovací listiny) a vzdělávací (podle čl. 2., odst. 14 tamtéž). Plán práce pro odborné pracovníky je dimenzován tak, aby poměr činnosti směřované k realizaci výstav a expozic vzhledem k činnosti výzkumné a vzdělávací odpovídal přibližně jedna ku jedné, byť je zřejmé, že v různých činnostech muzea jsou funkce instituce propojovány a spolu souvisí.

V rámci **výstavní politiky muzea (prezentační činnost)** dojde k zachování všech stálých expozic ve Vodní Tvrzi, expozice v rodném domě Vincenze Priessnitze v Lázních Jeseník bude otevřena podle záměru Olomouckého kraje jednak odkoupit rodný domek do vlastnictví a jednak v něm vybudovat novou moderní expozici, resp. podle stádia realizace tohoto záměru.

Pro výběr témat krátkodobých výstav bylo důležitých několik faktorů. Jedním z nich byl regionální charakter muzea, a tudíž záměr prezentovat vlastivědné zajímavosti regionu – bývalého okresu Jeseník s přesahem k širšímu chápání Jeseníků jako geomorfologické podsoustavy (tj. zejména včetně oblastí Rychlebských hor, Vidnavské nížiny, Zlatohorské vrchoviny, ale i dalších). Z tohoto hlediska jsou pro různé obory voleny výstavy jako např. *Extrémní jevy na Jesenicku* (meteorologie, klimatologie, fyzická geografie), *Regenhardt & Raymann* (historie, dějiny průmyslu), *Barevná paleta Jesenicka* (kunsthistorie) či *Zdravotní péče na Jesenicku* (regionální dějiny). Dalším faktorem výběru byla potencionální zajímavost pro zájemce, kteří doposud např. nepatřili mezi časté návštěvníky muzea. Z tohoto pohledu jsou voleny např. výstavy *Extrémní jevy na Jesenicku* (nadšenci pro meteorologii, zájemci o průběh klimatické změny ad.), *Zmizelý Hrubý Jeseník* (zejm. amatérští fotografové). Důležitým faktorem byla dále přetrvávající absence galerie v Jeseníku, a tudíž byly zvoleny záměry prezentovat díla výtvarného umění současného i minulého – např. zmíněnou výstavou *Barevná paleta Jesenicka*, nebo výstavou místní umělkyně Ivy Svobodové *Proměny*. Dalším zásadním faktorem bylo přitáhnout zájem mladých a malých, z tohoto důvodu budou na hlavní sezónu připraveny výstavy *Velká prázdninová herna* a rovněž ve spolupráci s policií ČR zamýšlená interaktivní výstava s policejní tematikou *Jdeme tam, odkud ostatní utíkají – Policie ČR*.

VMJ rovněž připraví dvě klasické historické výstavy s nadějí na stimulaci diskuzí týkajících se regionálního a sudetského prostředí. V první z nich se návštěvníci budou moci seznámit s předměty Winterhilfe, kterých bylo zneužito nacistickým režimem (výstava nese název *Od Červeného kříže k Winterhilfe*) a druhou pak výstava realizovaná ve spolupráci s Ústavem pro studium totalitních režimů *Masaryk to nikdy nebude mít lehké*. V rámci této výstavy se pokusíme nahlédnout na osobu prvního československého prezidenta právě v kontextu místních specifik.

Svatováclavské setkání roku 2020 (téma *Vody Jesenicka*) doplní výstava přírodovědného charakteru *Bohatství vody a ledu*. Díky velmi dobrým zkušenostem s oblibou vánočních výstavy bude pro návštěvníky v roce 2020 připravena také výstava *Vánoční překvapení – dárečky milé i nemilé*.

V rámci činnosti detašovaného pracoviště v Javorníku pak byla pro rok 2020 zvolena opět výstava zajímavá pro široké spektrum návštěvníků s názvem *Obchod pana Bajze* a následně výstava doplňující tematicky vánoční svátky (*Šťastné a veselé, aneb Vánoce na pohlednici*).

V průběhu roku 2020 dojde k navržení plánu výstav pro rok 2021 podle ověřených zásad z předchozích let, obohacených o zkušenosti z roku posledního. Instituce vyhodnotí výstavy zaměřené i na zahraniční návštěvníky (*Heinrich Wolf, Nebyli jsme sami / Nie byliśmi sami, Barevná paleta Jesenicka*) a navrhne zařazení dalších výstav pro pokračování v navázaných spolupracích.

Výzkumná činnost se bude většinou orientovat na zřizovací listinou vymezený region, tj. okres Jeseník a oblast Jeseníků v širším geografickém smyslu, výjimečně přesáhne hranice regionálního vymezení, což souvisí s ambicí promlouvat např. v oblasti historie do česko-německých dějin v celé sudetské oblasti a vlastně i do historie světové v případě dějin vodoléčby. Odborní pracovníci budou samostatně i ve spolupráci mezi sebou a s odborníky z vnějšku přispívat k rozvoji poznání v přírodovědných i humanitních oborech, v roce 2020 pak zejména v oborech historie (regionální dějiny), biologie (botanika) a geologie (ledovcové zalednění), potažmo ale také v oborech kunsthistorie, geografie a archeologie.

Výzkumná a badatelská činnost bude vyvíjena i nikoliv pouze v návaznosti na sbírky, ale také vzhledem k prostředí, ze kterého pocházejí, tj. regionu Jesenicka.

Výsledkem badatelské činnosti budou mimo jiné odborné i popularizační práce určené k publikaci. Vlastivědné muzeum Jesenicka bude dále pokračovat ve snahách přiblížit výsledky výzkumů nejen formou odborných prací odborné veřejnosti, ale i publikacemi stravitelnějšími pro laické publikum v jim blízkých časopisech. Kromě dvou odborných sborníků bude VMJ spolupracovat rovněž na časopise popularizujícím vlastivědu v Jeseníkách, a to s CHKO Jeseníky a sdružením Erebia. V roce 2020 rovněž VMJ naváže na každoměsíční publikace v místním periodiku *Naše město*, které byly zahájeny v roce 2020 a které jsou u veřejnosti velmi oblíbené.

Historikové odborné sekce i pracovníci organizační sekce s historickým vzděláním budou i v roce 2020 dokončovat práci na badatelském záměru s cílem zpracování dějin obce Bělá pod Pradědem. V první polovině roku 2020 by mělo dojít k vydání publikace.

V souhrnu se budou odborní pracovníci věnovat především návrhům a přípravám výstav a činnostem s výstavami spjatými (přednášky, workshopy, event. exkurze) na jedné straně a na straně druhé pak primárnímu i sekundárnímu výzkumu ve svých oborech, v oboru biologie pak se zaměřením na navázání takového výzkumu na existující granty a dotace a samozřejmě následnou publikaci výsledků badatelské činnosti. Při výzkumných programech bude kladen důraz na spolupráci i se školskými institucemi (zejm. gymnázia, střední školy, ale i univerzity).

Vedení instituce bude hledat cesty, jak doplnit výzkumnou činnost o bádání na poli geografie. Jelikož přijetí odborného pracovníka nebude realizováno, pokusí se instituce obsloužit tuto oblast alespoň minimálně (např. formou DPP). V případě nedostatku finančních či jiných kapacit se instituce této ambice i pro rok 2020 vzdá.

Objem výzkumné činnosti v roce 2020 oproti objemu z roku 2019 a zejména oproti letům předcházejícím zásadním způsobem vzroste, a to zejména v přírodovědných oborech.

V roce 2020 bude instituce v rámci své **sbírkotvorné činnosti** vycházet z aktualizované koncepce z roku 2018. Sbírkotvorná činnost bude pokračovat akvizicemi prostřednictvím sběrů, darů, převodů či dědictvím a také nákupů, pro což bude v rozpočtu navržen určitý objem prostředků, a to vše v souladu se zřizovací listinou. Sbírky budou odborně zpracovávány, sbírkové předměty řádně evidovány v evidenci chronologické a systematické a následně inventovány podle příslušné legislativy. V co největší míře pak budou aktualizovány informace o lokaci. Průběžně bude docházet k digitalizaci sbírkových předmětů. Pracovníci VMJ budou kontrolovat stav depozitářů tak, aby odpovídal platné legislativě a aktualizovaným směrnicím VMJ.

Instituce bude v roce 2020 investovat desítky tisíc korun do restaurování sbírkových předmětů. Instituce vynaloží rovněž přibližně 50 tisíc Kč na nákup nových sbírkových předmětů a dále bude vyhledávat možnosti finančních grantů a dotací tak, aby mohla být tato částka ještě navýšena.

V rámci **vzdělávací činnosti** instituce jako každý rok vyhodnotí celou škálu aktivit realizovaných v roce 2019, z nichž některé – přednášky, exkurze, workshopy – byly dlouhodobě zavedené, jiné – Svatováclavské bádání, jednotlivé i hromadné T-praxe, odborné minikurzy a další – prošly pilotními odzkoušenými v letech 2018 a 2019. VMJ i v roce 2020 zrealizuje architektonický kurz, který se bude konat opět pod supervizí University of Cambridge.

Instituce bude dále spolupracovat se základními a středními školami, a to v rámci standardních edukačních programů, ale i v rámci badatelských projektů. Takováto spolupráce povede na jedné straně k tomu, že rozsah výzkumů bude moci být širší a bude pokryt kapacitou spolupracujících žáků, na druhé straně pak ke kontaktu žáků s výzkumným prostředím muzea a tím k jejich rozvoji v oblasti vědy a výzkumu, ke stimulaci jejich zájmu o historii a přírodu regionu a umění a kulturu obecně. V roce 2020 bude VMJ hlavním organizátorem regionální badatelské T-expedice.

VMJ rovněž spustí přednáškové pásmo s názvem *Jeseníky a podhůří v díle slezského buditele Františka Slámy*. Touto aktivitou zacílí přednášející zejména na seniory. Rozpis jednotlivých témat přednáškového pásma je popsán níže.

Spolupráci bude dál instituce rozvíjet s Národním institutem pro další vzdělávání, ponejvíce v rámci vzdělávacího programu TALNET.

V roce 2020 bude organizace dále aktivní v rámci *Sítě podpory nadání Olomouckého kraje*, do které vstoupila na konci roku 2017. Základním příspěvkem k podpoře nadání bude pořádání T-expedice pro nadané žáky z regionu a minimálně jeden modul vzdělávacího programu T-praxe. Instituce se zapojí do činnosti *Krajské sítě podpory nadání Olomouckého kraje* dalšími způsoby, např. podporou budování sítě příležitostí v Olomouckém kraji. Zástupce VMJ se bude účastnit relevantních konferencí, kulatých stolů a vzdělávacích seminářů, sama instituce definuje své potřeby v tomto smyslu a rovněž možnosti, které může síti nabídnout.

Vlastivědné muzeum Jesenicka se také zaměří na vzdělávání vlastních zaměstnanců v rámci odborných seminářů a konferencí (odborných u odborné sekce a managementových a marketingových u sekce organizační). Důraz pro všechny pracovníky bude kladen na seznámení se s moderními trendy v oblasti muzejnictví, vzdělávání i výzkumu. Za tímto účelem nabídne instituce svým zaměstnancům relevantní zdroje a rovněž zorganizuje či nabídne možnost výjezdu za tímto účelem do relevantních institucí.

Z **dalších kulturních akcí** se Vlastivědné muzeum Jesenicka připojí k Muzejní noci a Dnům evropského kulturního dědictví. Samozřejmě bude společně se Státním okresním archivem Jeseník a Společností Vincenze Priessnitze pořádat svatováclavské setkání (XX. ročník) a rovněž pak ve spolupráci s Městskými kulturními zařízeními a Šermířským spolkem Jeseník Vánoční jarmark (XI. ročník).

Z **publikační činnosti** bude v roce 2020 vydán sborník Jesenicko a sborník k XX. ročníku svatováclavského setkání. Kromě těchto sborníků budou odborní pracovníci publikovat v jiných sbornících či časopisech. Kromě těchto odbornějších forem bude VMJ buďto zásadně spolupracovat, nebo přímo spoluvydávat populárně naučný časopis *Jeseníky – Rychlebské hory*. Publikací v tomto časopise a rovněž publikací v každém čísle místního periodika *Naše město* bude muzeum plnit jednu ze základních funkcí – oslovovat širší veřejnost a představovat jí poznatky z přírodovědných a humanitních oborů. Je potřeba mít na paměti, že odborné sborníky tuto funkci již ve 21. století příliš neplní a že ačkoliv mají svůj význam z hlediska odborného a vlastivědného, jsou čteny desítkami, maximálně stovkami osob. Naproti tomu *Jeseníky – Rychlebské hory* a *Naše město* mají v regionu tisíce čtenářů.

V **propagační činnosti** bude instituce pokračovat v současných propagačních kanálech (tiskoviny, zejm. měsíčních *Naše město*, *Šumperský a jesenický deník*, *Jesenický týdeník*, *Lázeňské prameny* a další, dále tištěné plakáty, propagace v médiích, televizi i rádiu, zejm. *Rádio Haná* a *Český rozhlas Olomouc*, a na sociálních sítích, avšak pokusí se více zaměřit na billboardovou reklamu zejména v měsících hlavní sezóny.

Z **technicko-organizačních a ekonomických** záležitostí by v návaznosti na schválený rozpočet instituce a schválený plán oprav a investic mělo dojít k pokračování plánu zajištění statických oprav na Vodní tvrzi. Měla by být vytvořena projektová dokumentace k toaletám ve Vodní tvrzi a také by mělo dojít k dalším opravám stávajících moderních expozic – geologické *Spirály času Země*

a historické *Čarodějnické procesy na Jesenicku*. V přízemí Vodní tvrze by mělo dojít k opravám některých podlah a výměně systému osvětlení.

V návaznosti na rozhodnutí zřizovatele budou pokračovat v adekvátních fázích přípravy či i první realizace týkající se rekonstrukce expozice *Vincenze Priessnitze a Lázní Gräfenberg* v Lázních Jeseník. V průběhu roku by rovněž mohlo dojít k přestěhování expozice *Fauny a flory Jesenicka* do prvního nadzemního podlaží Vodní tvrze a tím i k uvolnění *Rytířského sálu* pro kulturní vystoupení a společenské akce.

Instituce bude nadále organizovat a spoluorganizovat Vánoční jarmark a svatováclavské setkání.

I v průběhu roku 2020 se bude scházet poradní skupina ředitele, jejímž hlavním tématem jsou budoucí zásadní úpravy objektu a směřování budov ve správě VMJ v budoucnosti. Součástí skupiny zůstanou kromě zřizovatelem vybraných architektů také starostka města Jeseník, městská architektka, ředitelka Státního okresního archivu Jeseník, zástupci památkového ústavu a další.

Instituce plánuje pro rok 2020 vyrovnaný, lehce přebytkový rozpočet; instituce dodrží všechny závazné ukazatele. Instituce doplní rozpočet, který je tvořen z velké části příspěvkem zřizovatele a vlastními tržbami, ze sponzorských darů, ze smluvního plnění v rámci reklamní spolupráce se soukromými subjekty a z finančně dotovaných projektů, do kterých se zapojí. Za účelem získání těchto příspěvků budou osloveni mecenáši a podporovatelé místní i vzdálení; taková, u kterých se předpokládá, že by mohli mít zájem podpořit některou z hlavních funkcí muzea (výstavní, výzkumnou, sbírkovou, vzdělávací, pořadatelskou). Pracovníci odborné a organizační sekce se pravděpodobně už v roce 2020 pokusí přihlásit k německému stipendiu DBU a vytvořit dlouhodobý výzkumný projekt. Instituce bude žádat rovněž o granty a dotace z programů ministerstev školství (např. výzva týkající se podpory nadání žáků) a kultury, event. z dalších institucí.

Instituce bude usilovat o dlouhodobou udržitelnost navázaných spoluprací, využitých projektů, grantů a nastoupených trendů.

Vedení instituce bude usilovat o udržení příznivého pracovního klimatu na všech pracovištích, postupná realizace plánu činnosti bude probíhat na základě diskuze a spolupráce.

Z hlediska **personálního** bude organizace plánovat svoji činnost tak, aby naplnila a nepřekročila závazné ukazatele dané zřizovatelem. V průběhu roku budou obsazeny pozice ředitele, pěti odborných pracovníků, dvou pracovníků na recepci (průvodci), jednoho výtvarníka, asistentky ředitele, technického správce budov a dokumentátora a správce administrativní agendy nových depozitářů. Účetní a mzdové záležitosti budou řešeny externě, ekonomické záležitosti ředitelem VMJ i externě.

Realizace plánu a jeho jednotlivých modulů se bude odvíjet od rozpočtu schváleného zřizovatelem.

Prezentační a ediční činnost – přehled

V rámci ediční činnosti budou v roce 2020 institucí vydány dva odborné sborníky: *Jesenicko* a *Sborník příspěvků k XX. ročníku svatováclavského setkání* a jeden popularizační časopis (*Jeseníky – Rychlebské hory*). V rámci výstavní činnosti budou zpřístupněny čtyři stálé expozice (*Spirála času Země, Čarodějnické procesy na Jesenicku v 17. století, Fauna a flóra Jesenicka, Historie a archeologie Jesenicka*), expozice *Vincenz Priessnitz a lázně Gräfenberg* bude pravděpodobně uzavřena z důvodů rekonstrukce, případně přístupná pouze v omezeném režimu.

Plán krátkodobých výstav zamýšlených pro rok 2020 podává následující přehled:

Výstavy krátkodobé 2020 – Galerie ve Vodní tvrzi

1.1. – 6. 1.	„Kouzlo betlémů ve Vodní tvrzi“
	Mgr. Milan Rychlý
	(výstava zahájena v roce 2019)
15. 1. – 15. 3.	„Extrémní jevy na Jesenicku pohledem meteorologa“
	Bc. David Abrahánek, Mgr. Pavel Rušar
27. 3. – 26. 4.	„Proměny“
	Mgr. Iva Svobovová
6. 5. – 21. 6.	„Od Červeného kříže k Winterhilfe“
	Mgr. Milan Rychlý, Mgr. Pavel Rušar
1. 7. – 13. 9.	„Velká prázdninová herna“
	Kurátoři VMŠ, Ing. Luděk Augusta
23. 9. – 22. 11.	„Bohatství vody a ledu“
	Mgr. Martin Hanáček, Ph.D., Mgr. Vojtěch Taraška
2. 12. – 1. 2. 2021	„Zmizelý Hrubý Jeseník“
	Mgr. Matěj Matela, Mgr. Bc. Markéta Kobierská
	(výstava přesahuje do roku 2021)

V Galerii Vodní tvrze rovněž proběhne **IQ festival**, a to ve dnech 20. až 22. března.

Výstavy krátkodobé 2020 – Hlavní výstavní sál Vodní tvrze

- 1.1. – 8. 3. **„Regenhardt & Raymann“**
Mgr. Jan Petrásek
(výstava zahájená v roce 2019)
1. 4. – 7. 6. **„Barevná paleta Jesenicka“**
Doc. Pavel Šopák, Mgr. Květoslav Growka, Mgr. Pavel Rušar
17. 6. – 6. 9. **„Jdeme tam, odkud ostatní utíkají – POLICIE ČR“**
Pracovníci Policie ČR, Bc. Kamil Tomášek, Bc. Pavel Žurek
16. 9. – 29. 11. **„Zdravotní péče na Jesenicku“**
Mgr. Jan Petrásek
9. 12. – 10. 1. 2021 **„Vánoční překvapení – dárečky milé i nemilé“**
Mgr. Milan Rychlý

V Hlavním výstavním sále Vodní tvrze rovněž proběhne **IQ festival**, a to ve dnech 20. až 22. března.

Výstavy krátkodobé 2020 – Kulturní dům Javorník (výstavy realizované ve spolupráci Vlastivědného muzea Jesenicka a Městského kulturního střediska Javorník)

- červenec–září **„Obchod pana Bajze“**
Mgr. Milan Rychlý (VMJ) a Ing. Lucie Hečsková (MKS)
- prosinec–leden **„Šťastné a veselé aneb Vánoce na pohlednici“**
Mgr. Milan Rychlý (VMJ) a Ing. Lucie Hečsková (MKS)

Výstavy krátkodobé 2019 – Rytířský sál

21. 10. – 3. 1. 2021 **„Masaryk to nikdy nebude mít lehké“**
Mgr. Zdeněk Hazdra, Ph.D. (ÚSTR), Mgr. Pavel Rušar (VMJ)

Výzkumná činnost

Oddělení historie:

- Výzkumný záměr a) Bádání v regionálních dějinách – textilní průmysl na Jesenicku. Pro rok 2020 dochází k rozšíření a přejmenování výzkumného záměru na Bádání v regionálních dějinách – Dějiny průmyslu a zemědělství na Jesenicku v 19. a 20. století. V průběhu roku 2020 dojde k vytvoření skupiny historiku a badatelů, kteří se tématem budou koncepčně zabývat. Výsledkem bádání bude souhrnná publikace a výstava v roce 2021 nebo 2022. Pro rok 2019 se výzkumný záměr a) realizací výstavy *Regenhardt & Raymann* na přelomu let 2019 a 2020 považuje za splněný. Koordinátorem bude pro rok 2020 historik VMJ Mgr. Jan Petrásek. Výzkumnému záměru bude přiřazena signatura VMJ_HIS_PZ1920.
- Výzkumný záměr b) Výzkum regionálních charakteristik „listopadového“ demokratického převratu v roce 1989 na české a polské straně hranic byl dokončen realizací česko-polské výstavy *Nebyli jsme sami* a publikací článku Mgr. Matěje Mately týkající se třicetiletého výročí ve sborníku *Jesenicko*. Výzkumný záměr b) je ukončen.
- Výzkumný záměr c) Výzkum v oblasti dějin obce Bělá pod Pradědem – dokončení analytických prací, příprava a realizace souborné syntézy dějin obce. V roce 2020 by mělo v rámci spolupráce s obcí Bělá pod Pradědem dojít k vydání dějin obce (kolektiv autorů). Zároveň by měly započít přípravy k výstavě týkající se právě Bělé pod Pradědem, resp. dějin v této obci v 19. a 20. století. Výzkumnému záměru bude přiřazena signatura VMJ_HIS_DoB. (Mgr. Jan Petrásek, Mgr. Milan Rychlý, Mgr. Jan Stejskal, Bc. Kamil Tomášek, Pavel Macháček a další).
- Výzkumný záměr d) Sudetoněmecké dějiny na konci 19. a v první polovině 20. století – druhá etapa. Výzkum bude zaměřen na vývoj pohledů na vybrané historické události v rámci historiografie. Na přelomu 2020/2021 bude výsledkem odborná publikace drobnějšího rozsahu. Výzkumnému záměru bude přiřazena signatura VMJ_HIS_SD1920. (Mgr. Pavel Rušar)
- Výzkumný záměr e) Vincenz Priessnitz v kontextu dějin vědy – druhá etapa. V průběhu druhé etapy dojde k dalšímu rešeršnímu šetření v oblasti odborné literatury. Výzkumnému záměru bude přiřazena signatura VMJ_HIS_VPDFV. (Mgr. Pavel Rušar)

Oddělení archeologie:

- Výzkum hospodářských objektů bývalých průmyslových závodů v Javorníku – závěrečná etapa. Výstupem bude odborný článek. Výzkumnému záměru bude přiřazena signatura VMJ_ARCH_HOPZ_JAV.
- Zjišťovací výzkum historických odpadních jam v katastru obce Bílá Voda a Javorník – další etapa (parc. č. 749 Javorník a kontrolní sběr parc. č. 777 Javorník). Výzkumnému záměru bude přiřazena signatura VMJ_ARCH_OJ_JAV.

- Zpracovávání interních katalogů – podkovy sbírkového fondu VMJ. Výzkumnému záměru bude přiřazena signatura VMJ_ARCH_PODSB.
- Bádání v oblasti příprav informačních panelů (Vápenná)
Archeologické výzkumy garantuje Mgr. Milan Rychlý, archeolog VMJ.

Oddělení biologie:

- Průběžné systematické hodnocení fauny a flóry oblasti Jeseníků (monitoring druhů na určitých lokalitách).
- Významné a chráněné botanické druhy Hrubého Jeseníku a Rychlebských hor
- Monitoring vodních ptáků během migrace (International Waterbird Census).
- Republikové sčítání kání lesních a rousných (projekt BUTEO pod garancí ZO ČSOP a Muzea Českého lesa Tachov).
Biologické výzkumy garantuje Mgr. Vojtěch Taraška

Oddělení geologie:

- Geologický a geomorfologický vývoj Jesenicka v kvartéru
- Faciální vývoj a petrograficko-provenienční složení ledovcových sedimentů v pískovně u Kolnovic a na dalších lokalitách (Vidnavsko, Javornicko, Žulovsko)
- Studium vlivu zalednění na morfologii terénu – příčiny zachování preglaciální morfologie, otázka oblíků a nunataků
- Studium dalších typů kvartérních sedimentů (eolické, fluviální, lakustrinních ad.) podle situací v terénu a mapování výskytu periglaciálních jevů
Geologickému výzkumnému záměru bude přiřazena signatura VMJ_GEO_KV. Výstupem budou publikace v odborné geologické literatuře a v regionální vlastivědné literatuře (Jesenicko). Výsledkem bude rovněž rozpracování monografické publikace o zalednění Jesenicka.

Další:

- Výzkumná činnost týkající se přípravy výstav a vzdělávacích programů (přednášek, exkurzí, workshopů a dalších) a publikační činnosti (Jesenicko, Sborník k XX. svatováclavskému setkání, Kulturní revue Olomouckého kraje ad.), a to v oblasti meteorologie a klimatologie v regionu, dějinách Červeného kříže a fenoménu Witnerhilfe, geologie a geomorfologie Jesenicka se zaměřením na glaciální jevy, výtvarného umění Slezska, zdravotní péče na Jesenicku a dalších.
- Monitoring regionu v oblasti tradiční lidové kultury. (Mgr. Jan Petrásek)
- Bádání v oblasti příprav informačních panelů – tipování nových lokalit. (Mgr. Milan Rychlý)

Sbírkotvorná činnost

V rámci sbírkotvorné činnosti bude naplňována revidovaná koncepce z roku 2018. V zásadních věcech dojde k navázání na trendy z posledních let – sbírka bude obohacována o nové sbírkové předměty získané při výzkumech a přípravách výstav, ať už sběrem či nákupy, a sbírkový fond bude kontrolován a hodnocen. Instituce bude vybrané předměty konzervovat a restaurovat, a to v rozsahu vyšším než v předchozích letech.

Historie

V roce 2020 očekáváme akvizice související s přípravou výstav – historické výstavy *Zdravotní péče na Jesenicku* i *Od Červeného kříže k Winterhilfe* a kunsthistorická výstava *Barevná paleta Jesenicka* a rovněž s výzkumnými projekty týkajícími se příprav přednášek, exkurzí a workshopů, studií z regionálních dějin a dějin obcí. Rovněž očekáváme nové sbírkové předměty z běžných sběrů bez výzkumných záměrů, a to ponejvíce týkajících se historie, geologie a biologie.

V návaznosti na chronologickou evidenci bude podle časových možností probíhat co nejdříve po zápisu do ní i zápis systematický. Minimální počet nových zápisů v evidenci chronologické bude 50 inventárních čísel.

U sbírkových předmětů, které pro rok 2020 podléhají inventuře, a u sbírkových předmětů, které budou vynášeny z důvodů zápůjček, proběhne průběžné základní čištění. Při novém ukládání budou předměty uloženy tak, aby nedošlo a nedocházelo k jejich poškození. V případě potřeby proběhne po konzultaci s odborníkem ošetření, např. desinfekce apod. V případě nutnosti odborného zásahu pak proběhne restaurování externí službou, popřípadě dojde ke konzervaci.

V historických depozitářích bude dbáno na striktní dodržování platné legislativy.

Inventarizace obou historických podsbírek bude v roce 2020 probíhat podle schváleného desetiletého plánu revizí (2020–2029). Proběhne také inventura nových akvizic a revize předmětů v dlouhodobých zápůjčkách (včetně interních).

Archeologie

Předpokládáme akvizice zejm. při výzkumu hospodářských objektů bývalých průmyslových závodů v Javorníku. Plánované i náhodně pak budou prověřovány nové vhodné lokality.

V návaznosti na chronologickou evidenci bude podle časových možností probíhat co nejdříve po zápisu do ní i zápis systematický. Minimální počet zápisů není stanoven.

U sbírkových předmětů archeologické části podsbírkou proběhne průběžné základní čištění. Při novém ukládání budou předměty uloženy tak, aby nedošlo a nedocházelo k jejich poškození. V případě potřeby proběhne po konzultaci s odborníkem ošetření, např. desinfekce apod. Ke konzervaci dojde

u vytipovaných předmětů. V případě nutnosti odborného zásahu pak proběhne restaurování externí službou, popřípadě dojde ke konzervaci.

Inventarizace archeologického fondu proběhne v roce 2020 podle schváleného desetiletého plánu revizí (2020–2029). Proběhne také inventura nových akvizic a revize předmětů v dlouhodobých zápůjčkách (včetně interních).

Biologie

V roce 2020 bude pokračovat systematická hmotná i fotografická dokumentace významných sběrů a nálezů jako podkladového materiálu pro koncepční činnost a pro mapování fauny a flóry na Jesenicku. Pracovník biologie se zaměří zejm. na fotografickou dokumentaci chráněných druhů a sledování stavu jejich výskytu. Sbírková činnost bude rovněž vyplývat z přípravy biologických výstav (tj. *Bohatství vody a ledu* – biologická a geologická výstava), dále se zaměří na rozšiřování méně početných herbárií, což lze chápat jako prioritu roku 2020, a na srovnávání výskytu druhů v minulosti a dnes. Rovněž se zaměří na sběr bezobratlých a usmrčených obratlovců, vajec a hnízd ptáků a dalšího, a to plánovitě i náhodně.

V návaznosti na chronologickou evidenci bude podle časových možností probíhat co nejdříve po zápisu do ní i zápis systematický. Minimální počet nových zápisů v evidenci chronologické bude 100 inventárních čísel.

Inventarizace botanického a zoologického fondu proběhne v roce 2020 podle schváleného desetiletého plánu revizí (2020–2029). Při novém ukládání budou předměty uloženy tak, aby nedošlo a nedocházelo k jejich poškození. V případě nutnosti odborného zásahu pak proběhne restaurování externí službou, popřípadě dojde ke konzervaci.

V depozitáři oddělení biologie bude dbáno na striktní dodržování platné legislativy. Závažné problémy s biologickým depozitářem neočekáváme, nadále bude kontrolována teplota a relativní vlhkost; odvlhčovače jsou nainstalovány. Proběhne také inventura nových akvizic a revize předmětů v dlouhodobých zápůjčkách (včetně interních).

Geologie

V roce 2020 bude probíhat především systematický sběr eratických souvků v korelaci s výzkumným záměrem a rovněž s cílem vybudovat systematickou kolekci eratického materiálu, stavějící na velmi kvalitních základech v podobě původně německých lokálních sbírek. Souvky budou sbírány především v kolnovické pískovně. Kromě této nejproduktivnější lokality budou eratika sbírána na povrchových lokalitách v oblasti Bílé vody až Javorníka a dále pak v oblasti Písečné, Supíkovice a Zlatých Hor, odkud není ve sbírkách zastoupen téměř žádný materiál. Sběrka bude obohacena o starší privátní sběry eratik kurátora geologické podsbírky. Bude probíhat mapování výskytu eolických jevů na klátech. Hmotná dokumentace tohoto mapování bude rovněž uložena v geologické podsbírce. V omezenější míře bude pokračovat v započatém sběru devonské fauny drakovských kvarcitů.

V návaznosti na chronologickou evidenci bude podle časových možností probíhat co nejdříve po zápisu do ní i zápis systematický. Minimální počet zápisů není stanoven.

Rovněž v depozitáři oddělení geologie bude dbáno na striktní dodržování platné legislativy. Závažné problémy s geologickým depozitářem neočekáváme. Geologický depozitář bude inventarizován podle schváleného desetiletého plánu revizí. Proběhne také inventura nových akvizic a revize předmětů v dlouhodobých zápůjčkách (včetně interních).

Vzdělávací činnost

Muzeum bude pokračovat v zavedených formách vzdělávací a osvětové činnosti a bude diskutovat a pilotovat nové. Plán vzdělávacích akcí podává následující přehled:

Exkurze

duben	„Tvarová pestrost Žulovské pahorkatiny“ Mgr. Martin Hanáček, Ph.D.
květen	„Vycházka za horskou flórou“ Mgr. Vojtěch Taraška
červen	„Ze přírodními krásami, kulturními památkami a dějinami hornictví do Suché Rudné“ Mgr. Matěj Matela
červen	„Bílá Voda a Zlotý Stok“ Mgr. Jan Petrásek
červenec	„Po stopách 2. sv. války na Borůvkové hoře“ Mgr. Milan Rychlý
srpen	„Vidnava – od náměstí po loučky – archeologicky a historicky“ Mgr. Milan Rychlý
září	„Pevninský ledovec v údolí Bělé“ Mgr. Martin Hanáček, Ph.D.

Přednášky – Vodní tvrz

1. 4. **„Představujeme nové Jesenicko – vlastivědný sborník“**
Mgr. Květoslav Growka
- „Archeologický výzkum hřbitovního kostela v Javorníku-Vsi“**
Mgr. Milan Rychlý
6. 5. **„Viktor Heeger, renesanční osobnost ze Zlatých Hor“**
Mgr. Matěj Matela
- „Gräfenbergská konspirace – polská politická emigrace 19. století v Lázních“**
Mgr. Jan Petrásek
3. 6. **„Dvojí dějiny? Pohledy na "sudetskou" otázku v historiografii.“**
Mgr. Pavel Rušar
- „Henleinovské povstání na Jesenicku 1938“**
Mgr. Ondřej Kolář, Ph.D.
5. 8. **„Stará povolání jesenických hor“**
Mgr. Matěj Matela
- „Specifika roku 1968 na Jesenicku“**
Bc. Kamil Tomášek
2. 9. **„Proměny nemocniční péče na Jesenicku“**
Mgr. Jan Petrásek
- „Způsoby pohřbívání od pravěku po současnost s ohledem na reálie Jesenicka“**
Mgr. Milan Rychlý

7. 10. **„Starý z Kopy“. Slezský patriot Viktor Heeger a lázně Jeseník“**

Mgr. Matěj Matela

„Osud génia vodoléčby“

Mgr. Květoslav Growka

(říjnové přednášky se uskuteční v Zrcadlovém sále PLL)

4. 11. **„Významné botanické lokality na Jesenicku“**

Mgr. Vojtěch Taraška

„Ústup ledovců v posledním století“

Mgr. Martin Hanáček, Ph.D.

Vlastivědné čtení

„Jeseníky a podhůří v díle slezského buditele Františka Slámy. Čtení a odborný výklad“

8. 10. **„Život a dílo Františka Slámy, Opavsko, Krnovsko, Osoblažsko“**

12. 11. **„Bruntál, Vrbensko, nejvyšší patra hor (Praděd, Petrovy kameny), Zlatohorsko (Rejvíz, Zlaté Hory)“**

10. 12. **„Jesenicko (resp. Frývaldovsko), Javornicko, Nisko“**

(čtení bude probíhat ve Vinárně – zdravé kavárně)

Přednáškovou činnost budou doplňovat přednášky na objednávky, např. pro město Vrbno pod Pradědem, Staré město, Zlaté hory, Vidnava, Brontosaurus, Domov pro seniory a další.

Pilotní vzdělávací projekty

T-expedice – polovina srpna. Vlastivědné muzeum Jesenicka bude po zkušenosti spolupráce z minulého roku v roce 2020 hlavním organizátorem badatelské expedice inspirované projektem TALNET, a to zejména s žáky z regionálních základních a středních škol a na regionálních tématech. Přímo do projektu budou odborně zapojeni Mgr. Pavel Rušar, Mgr. Martin Hanáček, Ph.D. a Mgr. Vojtěch Taraška. Organizačně a administrativně pak i další pracovníci.

Vlastivědná soutěž – Pradědíada – vzhledem k neuskutečnění původního termínu v roce 2019 je pilotní odzkoušení modulu naplánováno na 22. 4. 2020 (soutěž pro žáky základních škol, regionální tematika) – Mgr. Pavel Rušar, Mgr. Vojtěch Taraška, Mgr. Jan Petrásek, Mgr. Milan Rychlý.

Ostatní akce (již pilotované nebo s rolí vzdělávací pouze související)

T – praxe: Příprava historické muzejní výstavy – Od Červeného kříže k Winterhilfe – leden až září – Mgr. Milan Rychlý, Mgr. Pavel Rušar, Mgr. Markéta Kobierská, Mgr. Jan Petrásek

Mykologický minikurz – podzim (spolupráce Vlastivědného muzea Jesenicka s Národním institutem pro další vzdělávání a s programem TALNET) – Bc. Karolína Odrášková.

Ornitologický minikurz – jaro (spolupráce Vlastivědného muzea Jesenicka s Národním institutem pro další vzdělávání a s programem TALNET) – Mgr. Martin Starý.

Mezinárodní den muzeí (18. 5. 2018) – VMJ nabídne komentované prohlídky odbornými pracovníky VMJ a vstupy do krátkodobých výstav i expozic zdarma.

European heritage days (13. a 14. září) – VMJ nabídne vstupy k expozicím a výstavám za 50 procent ceny a komentované prohlídky pro návštěvníky.

XX. ročník svatováclavského setkání – VMJ připravuje odborné sympozium k tématu „Vody Jesenicka“, součástí je vydání sborníku odborných prací a výstava ve Vodní tvrzi. Akce se připravuje ve spolupráci se SOKA Jeseník a Společností Vincenze Priessnitze. K aktivní účasti na konferenci budou přizváni nadaní žáci základních a středních škol z projektu TALNET i studenti Univerzity Palackého v Olomouci. K pasivní účasti budou přizváni žáci škol regionálních – základních i středních.

Současná umělecká tvorba na Jesenicku (podzim) – výtvarnice VMJ připraví představení různých autorů z Jesenicka, kteří jsou aktivní v oblasti výtvarného umění – BcA. Ivana Kužílková, Martha Akritidu.

Vánoční jarmark – prezentace lidových řemesel, hudby, betlémů, organizace vánočních trhů, workshopy ve Vodní tvrzi.

Online kurz Architektura desetkrát jinak – únor až červen (spolupráce Vlastivědného muzea Jesenicka a University of Cambridge, pro žáky z regionu Jesenicka) – Tereza Kadlecová BA.

IQ festival – 20. až 22. 3. (festival IQ Play je putovní hravá výstava, na které jsou k vidění, ale hlavně k vyzkoušení hry a hračky edukativního charakteru, smyslové hračky, Montessori pomůcky, dřevěné hračky, logické hry, stavebnice a zvětšeniny her.) Festival se uskuteční v režii Inspirace Zlín, z.s. – za VMJ spoluorganizuje Martha Akritidu.

Ostatní

- V průběhu roku 2020 dojde k návrhu rozdělení jedné z historických sbírek na původní historickou a novou etnografickou. Předpokládáme pro rok 2020, že rovněž vznikne samostatné oddělení etnografie.
- V roce 2020 se instituce zapojí do festivalu V centru/Im Zentrum, o podobě zapojení se bude diskutovat s pořadateli.
- Podle finančních a technických možností bude slavnostně znovuotevřen Rytířský sál Vodní tvrze, a to při příležitosti dvacetiletého výročí města Jeseník a partnerského města Neuburg an der Donau. VMJ se zapojí do oslav a zorganizuje v sále koncert a možná výstavu fotografií mimo výše zmíněný plán výstav.
- Organizace bude dále spravovat internetové stránky www.muzeumjesenik.cz, které byly na přelomu let 2018/2019 zcela rekonstruovány. Instituce rozplánuje jazykové mutace webu.
- Členství v komisích, radách a poradních orgánech: Mgr. Jan Petrásek – členství v *Pracovní skupině pro tradiční lidovou kulturu Olomouckého kraje* (zástupce za VMJ); Mgr. Pavel Rušar – členství v *Krajské koordinační skupině pro podporu nadání v Olomouckém kraji*, členství v *Krajské síti podpory nadání Olomouckého kraje*.
- V roce 2020 proběhnou dvě setkání Poradního sboru ředitele pro sbírkotvornou činnost, jarní a podzimní/zimní.
- V roce 2020 budou dále poskytovány konzultace a expertízy odborné i neodborné veřejnosti, zejména studentům středních a vysokých škol.
- Zaměstnanci instituce budou spolupracovat s mediální sférou za účelem propagace činnosti Vlastivědného muzea Jesenicka.

Standardy

Podle zákona 122/2000 Sb. v platném znění jsou kodifikovány standardy veřejných služeb. Jejich dodržování je prioritou i pro rok 2018.

Standard časové dostupnosti

Vlastivědné muzeum Jesenicka dodržuje standard časové dostupnosti především zpřístupněním stálých expozic a krátkodobých výstav a to tak, že informace o době, ve které lze expozice a výstavy navštívit jsou zveřejňovány na nových internetových stránkách muzea i v tištěných periodikách. Otevírací doba ve Vodní tvrzí je od 1. 9. do 31. 12. ve dnech úterý až neděle od 09.00 do 17.00. O výjimkách a omezeních je veřejnost informována s předstihem v tištěné i internetové podobě. Otevírací doba Muzea Vincenze Priessnitze bude stanovena opět v obou typech médií po rozhodnutí o jeho případné rekonstrukci v roce 2020, event. 2021. Pro rok 2020 se předpokládá uzavření muzea. Data krátkodobých výstav budou opět zveřejňována na internetu i skrze tištěná periodika.

Muzejní programy budou rovněž pořádány a informace o nich zveřejňovány na internetových stránkách instituce a skrze tištěná periodika, jedná se především o workshopy ke krátkodobým výstavám, přednášky, semináře a exkurze, event. edukační programy, minikurzy ad.

Výroční zpráva za rok 2019 bude zveřejněna na internetových stránkách nejpozději do konce května roku 2020. Zkrácená verze pak ve sborníku Jesenicka a v kronice města.

Odborné posudky a expertízy bude mimo vlastní výzkumnou činnost provádět VMJ na vyžádání.

Standard ekonomické dostupnosti

Instituce poskytuje zlevněné vstupné pro děti, žáky, studenty, seniory a důchodce, zdravotně postižené i pro skupinové návštěvy. Instituce nabízí bezplatné vstupy ve dnech 18. 5. a 28. 10., ve dnech Evropského kulturního dědictví a při Muzejní noci pak nabízí vstupy za 50 procent ceny. Standard bude naplňován prostřednictvím slev a volných vstupů, informace budou zveřejněny na internetových stránkách muzea, na plakátech a tabulích, event. v tisku.

Slevy 50 % ze základního vstupného budou uplatňovány pro žáky, studenty středních a vysokých škol (do 26 let), pro seniory nad 60 let, pro držitele karet ZTP a ZTPP, Eurobeds, Senior Pas a pro dospělé členy rodiny, která využije karty Rodinný pas.

Pro skupiny dětí do 6 let bude uplatňována sleva 50 % ze sníženého vstupného.

Sleva 25 % ze základního vstupného bude poskytována držiteli karty Jeseníky Pass.

Volné vstupy do stálých expozic a krátkodobých výstav jsou umožněny pro děti do 6 let v doprovodu dospělých, pro pedagogický doprovod u hromadných výprav a dále pro držitele průkazů AMG, Olomouc Region card, Zváz múzeí na Slovensku, Fond ohrožených dětí, Cestovní kniha, Zaměstnanec Krajského úřadu Olomouckého kraje.

Ceník vstupného bude zveřejněn na webu, v tisku a na vývěsných tabulích zařízení Vlastivědného muzea Jesenicka, p. o.

Standard fyzické dostupnosti

Bezbariérový přístup je návštěvníkům s fyzickým omezením umožněn pouze do Rytířského sálu Vodní tvrze. Další expozice a krátkodobé výstavy ve Vodní tvrzi ani v Muzeu Vincenze Priessnitze zpřístupněny v roce 2020 pro handicapované nebudou. InSTITUTE v tomto smyslu podala návrh na vytvoření projektové dokumentace na rekonstrukci Vodní tvrze, která by bezbariérové vstupy zajišťovala.

Omezení dostupnosti

Omezení dostupnosti je plánováno pouze u Muzea Vincenze Priessnitze v Lázních Jeseník, a to pouze za podmínky zahájení rekonstrukce expozice. V mimořádných situacích bude veřejnost o uzavření informována prostřednictvím webu, v tisku a na vývěskách a informačních tabulích.

V Jeseníku dne 29. 11. 2019

Mgr. Pavel Rušar
ředitel Vlastivědného muzea Jesenicka, p. o.